

Беларусь

часопісь Цэнтральнага Камітэту Камуністкай партыі Літвы і Беларусі.

№ 7.

3-го чэрвеня (юля) 1920 г.

Цэна нумару 2 руб.

НА БАРАЦЬБУ ЗА АСЛАБАНЕННЯ БЕЛАРУСІ.

На усіх кутках аграмаднай Расеі паднімаюцца работнікі і селяны на барацьбу з панамі, на аслабленне Беларусі. Кожны дзень прыносяць весткі з рожных гарадоў аб тым, што усюды ўстройваюцца спектаклі, канцэрты, скарбовачныя зборы ля патрэб хронту. Збіраюцца белізна, тутунь, спічкі і пасуда ля чырвонаармейцаў. Селяны ахвяруюць яйца, мuku і інш. У Пярмі за тыдзень праведзана 60 мітынгаў, у Асе сабрана 140.000 руб. і г. д.

Белікім парывам ахоплены працоўныя масы і тысячаімі запісваюцца у дабравольцы на хонт; у Са-рапулі запісалася 114 чал. і ўжо атправіліся у паход, у Пярмі — 367 чалавек, у Растові н/Д і у Данскай вобласці, у Чалябінскай ва-кружа устаюць і рвуцца на хонт казакі.

Як маланкаю запаліліся ўсе прагаі помсты да абнаглеўшых грабіццяў-захопнікаў паноў, руйнуючых змучаную старонку Беларусь.

Расейскія работнікі і селяны, нашы браты і таварышы, чуюць усю тую пагрозу, якую гатуе наглая панства ўсяму працоўнаму

народу Расеі. Мукі беларускіх работнікаў і селян, стогных пад палкаю магнатаў-перасцярагаюць кожнаго, запалючы у яго сэрцы гарачую помсту да катаў-паноў.

Беларускім селянам і работнікам яшчэ гарачэй трэба прыняцца за справу арганізацыі хутчэйшага прагону паноў са свае зямелькі. Яны болей зацікаўлены, ніж хто. Вось хай тые з іх, якія яшчэ па гэты бок хронту — атдадуць сябе у распараджэння ваеннага начальства, тые ж — хто у забрануй часцы — павінны падняцца з варужжом на паўстання, а расейныя па усім кутком Расеі, Сібіру і Украіны — нехай запісваюцца у дабравольныя беларускія атрады і спяшаць на хонт — выручаць Вольную Беларусь, абараняць равалюцыю, каб хутчэй вернуцца да дому.

Дык хай сорамна будзь таму беларускаму селяніну і работніку, каторы нічога ні зробіць ля хронту, хай запляміць яго кожны шчыры ваяка за свабоду сло-вамі:

Праступнік і зменнік.

Габрусь Друк.

ПАНЫ-ГРАБІЦЯЛІ.

Польскія паны добра ведаюць, што іх панаванне у забранай імі Беларусі часовае; яны ясна бачаць, як глядзяць і як адносяцца да іх селяны і рабочыя. Вось за гэтым яны старанна і выкарыстоўваюць свае прабыванне у ёй. Ужо с першых часоў свайго прыходу на

Беларусь паны прыняліся сеч багатыя лесы беларускія і спляўняць іх за граніцу, здымаць с хвабрык і заводаў машыны і струмент, забіраць запасы ўсякаго добра і маетнасці, належачых па праву працоўнаму народу Беларусі і адвазіць яго у Польшу.

І чым далей, тым гэты грабеж пры ясным дню ўсе ўбольшваўся і рос, а цяпер, калі старажачая паноў ніпаўнасць пірайшла у нібязпеку, ён выліўся у страшэнную агульную пошасць. Ад лясоў, хвабрык і заводаў — грабіццалі пірайшлі да зямлі.

Гэтак, імі ўжо прадаана англіцкім гандляром іменна Пётры і Мікалая Мікалаявіча Раманавых (з царскага роду) у Старом Барысаві з 50-ці дзесяцін лесу і пахаты. Пакупная на яго была падпісана у Крыму. За ім — пойдучь другія. Такі спосаб крадзяжу селянска-работнічае зямлі паны карыстаюць с тым намерам, каб як-кольвек улігаць у нашы справы грашаўнікоў і правіцельства Англіі, каторая б пошла, калі паном прыдзяцца уцячы з Беларусі, пагрозай замешкі у беларускія справы, сумелаб адшыць селян і рабочых ад іх жа зямлі.

Здаецца, чагоб лепш прыдумаць, каб на сям і спыніцца. Але катом паном і гэтаго мала. Час коратак, а Беларусь веліка: ні высяч яе лясоў, ні спрадаць зямлі ні паспець, дык каб ні пакінуць пошла сябе і трошкі у целасці лю-кога добра беларускім працоў-

нікам, яны безміласэрдна паліць, топяць і руйнуюць яго.

Пачынаючы ад Барысаву Кіева, якія зруйнаваны ім на палову, паны-разбойнікі пакідаюць па пудыня свайго адходу нічагусянька у цела-сці. Соткі вёсак паліцца і разбіваюцца з гармат, ад селян адбіраюцца хлеб, жывёла ўсякая дабро, узяваюцца масты, вадакачкі, псеудца дарога, палі. Багатая і цвітучая Беларусь становіцца голаю пу-стыр'ю, у якой селяны і работнікі ахвярованы на мук голаду і хворасці. Панская нашэсць — што колішняя швейцкая спалення, урачаю нашу краіну на доўгую пакуту.

І гэта ўсе робіцца на нашых вачах, у той час, калі мы хоць з мала ды маглі б пірасцяра-гці ад гэтаго, стоіла б толькі захацець.

Дык кіньма ж чакаць далей глядзячы скрозь пальцаў на раскравеж і стратак нашаго добра злымі катомі-панамі! А дружна паўстаўшы на ўсей Беларусі, далучаемся мы да Чырвонае арміі як найхутчэй і, скончыўшы с панамі, зможам спыніць і іх прадаў нічую працу.

За дзела ж!

Сымон Гляк.

НІ СЛУХАЙЦЯ ПАНСКІХ АГЕНТАУ.

Крыві і ахвяр патрабуя азверэўшыя буржуазыя.

І панскія лёкаі кідаюцца у ва ўсе бакі, каб дабыць новыя і новыя ахвяры. Яны ля абароны капіталу ні шкадуець таго, што льецца братыя кроў.

Беларускія прадаўцы працоўнаго народу ні атстаюць ад другіх: яны атрымалі ат польскіх паноў дазвалення арганізаваць беларуская войска.

Беларуская газета «Беларусь» прызывае ахвотнікаў у беларуская войска.

«Идзёця», кліча яна, «ваяваць супроць бальшавікоў, дапамажыця Польшчы знішчыць іх».

У той час, як усё грамадзянства разбілася на дзве часткі — буржуазею і працоўнікаў — паміж каторымі ні можа быць ні якае згоды, беларускія так званыя «дзеячы» у імя слабоды і незалежнасці Беларусі, у імя Бацькоўшчыны, клічуць беларусаў злучыцца с панскай Польшчай.

Польша у сучасны момэнт зрабілася паміжнародным жандарам. Польша даручэна задушыць Савецкую ўладу у Расеі. Польшчы дапамагаюць капіталісты ўсёго свету: Францыі, Англіі, Амерыкі, Італіі; Польшчы дапамагаюць ўсе тые, хто глядзяць на работнікаў і селян, як на быдло, хто разу-

мея, што ад рускай рэвалюцыі іскры сыплюцца у ва ўсе бакі і баіца, каб ад гэтага ні разгарэўся пажар рэвалюцыі на ўсім свеце.

Ад таго, як скончыцца барацьба паміж Савецкай Расеяй і панскай Польшчай з лежыцца далейшая развіццё рэвалюцыі.

Калі здолзя панская Польшча, дзяк рэвалюцыі у Расеі будзя задумана. Голад, холад, пошасце стануць звелічывіца. Буржуазія пачне адзеквацца над працоўнымі родам, яна захоча звярнуць ўсё сваё багаццё, і патрабуа адплату за ўсё ёю страчанае. Добры прыклад у такім сэнсе дае нам Венгрыя, у каторай буржуазія, задумавшы Савецкую ўладу, у весь час расстрэльвае і вешае ўсіх тых, хто мая маюць рукі.

Наадварот, калі здолзя Савецкая Расея, бач рабочыя і селяны—гэта будзя адзначаць рэвалюцыю у Польшчы і ва ўсей Еўропі.

Тадзі і Беларусь пачне вольна жыць, як роўная сярод роўных.

І мы бачым, што гэта пачынаюць разумець працоўнікі і селяны ўсіх краёў і пачынаюць памагаць Савецкай Расеі у яе барацьбе з буржуазіяй. Мы бачым, што у Англіі, Італіі і другіх дзяржавах рабочыя ніхочуць прадаваць і бастуюць там, гдзе іх праду хочуць выкарыстаць супроць Савецкае Расеі. Нават рабочыя Польшчы, каторых яшчэ абманваюць сацыялісты-згодчыкі, патрабуюць скасчання вайны з Савецкай Расеяй. Да каго ж у такім атказны момэнт

павінны прылучацца рабочыя і селяны Беларусі? Да панскай Польшчы, чы да работніцка-селянскай Расеі, іці за бацькамі, ці супроць бацькаў?

Іх дарога павінна быць адна: разам с працоўнікамі ўсяго свету іці на падмогу сваім братам—расейскім рабочым і селянам у іх барацьбе за Савецкую Расею.

Трэба разбіць панскую Польшчу. Трэба памагчы селянам і рабочым Польшчы зрабіць Савецкую ўладу у іх дома, а туды беларускія селяны будуць мець магчымасць вольна будаваць і сваю будучыну. Осё чаго патрабуа ад беларусаў сучасны момэнт і будучына бацькаўшчыны. Іначай ізноў панская прынука, ізноў здзекі і гвалт запануюць у нашай бацькаўшчыне Беларусі, якая станя бацькаўшчынаю паноў і буржуазіі.

А таму—ідзець, беларускіе рабочыя і селяны, не у войска ля помачы панам, куды завуць вас панскія агенты, а старай дзя памагаць Савецкай Расеі.

Ведацьця, што толькі варагі народнай волі клічуць вас ісьці на другой спежца. Ведацьця, што клічуць вас у беларускае войска проці бацькаўшчыны, хто атрым у за гэта грошы ад паноў. Яны, як юдашы, прадаюць за панскія маркі кроў рабочых і селян Беларусі, а таму на іх кліч вы павінны адказываць дружным паўстаням супроць паноў і іх службаў.

Алесь Чырвоны.

ДАР.

І ноч і дзень, і днём і ночу
Сядзіць яна і пільна тчэ.
Хоць сон гняне яе ні ўмочу
І слепат рэя ля вачэй;

Хоць рэжа больлю гострай спіну
І тою больлю коля ў бок
І ні раз губляюцца дзяўчынін
Вертлявы з цэўкаю чаўнок;—

Яна астатнія патугі
Сілком збірае і з рукі
З навою гоніць круг за кругам.
Шпіляе шчыльныя радкі.

Міная час і чырвань нітак
Выходзіць ў гладкум дывану...
Каму ж старэнна, на прыбытак
Дзяўчына тчэ, і што? Каму?

А тчэ яна ўжо дзень аж трэці
З чырвоні зрэбнае штандар,
Братом атдаць чырвон армейцам
За бой за волю ў слаўны дар;

Атдаць за тоя, што з напасці
Яны пазбавілі народ,
Што новай цяжкай панскай уласці
Сваім жыццём спынілі ход,

І край свабодным захавалі,
І людзям волю збераглі,
Хоць многіх мяртвымі схавалі
У глыбі халоднае зямлі...

Падзякі паўная, дзяўчына—
Сама ткачыха і стала ткаць
Чырвоны штандар ад краіны
Барцом за волю дараваць.

І трэці дзень за тканям к ночы,
За пільнай працаю ідзець...
Хуччэй, сяструхна! Прагнуць вочы
Твой дар ваякам паглядзець!

Паўлюк Вартавы.

АДАМСЦІУ.

У суботу а поудні чырвонаармейцы вымушаны былі пакінуць местэчка Ружы. Ішо з ранку, хоць камандэр атраду і ні вывешваа аб сям прыказу, чуткі шлі між мешчанамі, што парашано у іх местэчку легіянерам бойкі ідаваць, а адвясці войска у суседнія мястэчка. Мешкі, на адгоні ад Ружау верстоу так з двасці, дзе і папробуваць паспрацаваць з панскімі грабаўнікамі, легіянерамі.

Гэта чуткі с кожнай хвілі рабіліся упарнай і піраходзілі да ведання ўсё большаму ліку мешчан. І чым больш людзей з імі знаёмілася, тым, у вочавідкі рос асобны настрой, некты трывожна стрыманы, ніпрыемны. Яго дух адбіваўся на кожным твару трусліва і паходзячых ці толькі вызіраючых з вокан ружаў. Ніхто, ні бедныя, ні багацей-гаспадары ні жадалі б, каб іх местэчка падпала пад руінування бойкі, і гэта можна было прыкмеціць на ўсіх, у тэгом ні было адлічча. Але сам хвакт вываду балшавіцкага чырвонага войска з мястэчка, як ні трэба гострай, падзялі ружан на часткі, на асобныя гурты, лікам тры: шкадуемых гэтаго, беднякоу, безікаўна глядзючых на справу

змагаання чырвоных з белымі; і на радых да спехі за пірагату легіянераў над савецкім войскам—багацейу гаспадароу.

Згодна такому падзелу, можна было бяз патугі, ніведаючы, хто і што за чалавек, а тол кі кінуушы зоркам у твар, пазнаць, што: воеь гэты ягомасць сеника святкуя—чакаа легіянерау. На дварох і у хатах такіх ягомасцяу, самавітых гаспадароу, чуткі ао атдачы Ружау паякам ажылілі бытавання і са сме-хам, рэзныя бегалі з хаты у двор, з двару у хлеу ці гуіно ўсе гэтыя Райкі, Візунцы, Каткевічы, Граблі, Рэцікі... Хто хаваўся у склепах, ці загуменні, дрыжалі напасціся за якуюну выказку воражасці, за прадаўніцтва савецкіх прац унікаў, камуністаў і ўсіх спагадаючых савецкаму устрою пры першым удадану Ружаўкі легіянерау, вынаўа з паркі і, ківаючы пальцам с пагрозамі у бок чырвонаармейцаў, чакаа з рупам „далікатнае уласці“, паноу.

І толькі тры было атраду пошла парад у прамовы камісара рухнуцца ісьці, як ворагі працоўнага народу, гаспадары, асілі...

— Туда, туда, разбойнікі вам дарога! — Крычаа з-за вулду Сымон Крук, украдкаа сачуны за чырвонаармейцамі. Ён праз цэлы месяц сядзеу у адрыві у хвасі, баючыся рытасці аттуль нават за патрэбамі.

Цэлы месяц яго прадавая галава была пад пагрозай вешалкі... Цяпер жа хваса вынудзіла заядлага ворага люцкое свабоды. Але часоваа безуласця і ніпаўнасць, што бацьшавікі нівернуцца, яшчэ ні пазваляла Сымону увайсці у сваю шкуру, і іон нісьмелываўся выці на вуліцу, а пазіраа з-за шуды; жонка ж Юея, прытрымоувала гарачнась мужа.

Толькі тады, калі атрад чырвонаармейцаў схаваўся за узгоркам і дзеткі вернуліся с правадзім, Сымон смела вышаа на вуліцу і загаману:

— Уцяклі, паказалі лыткі... Гэ-э-а! Небось ні здужалі трымацца-а-а! Ха-ха-ха! Войска-а-а!

Ля яго хутка сабралася цэлая грамадка такіх, як іон, „паважных і знатных ружан“.

Гоман, смех, а пільм і пагрозы на камуністаў-балшавікоу, лаянкі, праклен, ды ізноу смех напуюілі вуліцу.

Адзін пірад другім храбруся, адзін другога падтэжваа ці на мястэчку і шукаць застаўныхся прыхільнікаў савецкае уласці:

— Ого, гэта хітрые зладзеі, яны тут на сонку пакінулі сваіх! — гучаа Янка Гілак, мурласты, пузаты лайбіза.

— Нойдам, братку, усіх, воеь ніхай легіянеры наддуць, — супакойваа яго салыць Якаў Кныр.

— Ну, і на панствувалі ж дык напанствувалі... усміхнуўся трэці.

— А беды на чынілі, адно трымайся... дабавіу шчэ адзін, нізкі, круглы, ні пастау, ні палажы.

— Воеь і адамеціць трэба за гэта... стараўся піракрычаць Сымон Крук.

Уздым рос.

— Гэй, хлопцы, мужчыны, давайця ператрасці каго належыць, хоцькі Грышку Кораня, Сауку Лоба, ці міхала Труса... Айда-а!

— Айда-а! — загучала армада багацейу і рынулася з мейсту.

— Забі-ыць, калі нойда-ам, гадау, раздавіць нагамі! — злостна выкрыкаау Сымон, ідучы уперадзе раз'юшанай таўпы і намерваючы пусціць яе на будынак Кораня...

II.

Ігнат Грышкау Корань, старшыня выканавчаго камітэту Ружау, надта даўся ўзнак гаспадарам-багацейу: у многіх з іх адабру на 100 пудоу збожжа, на некулькі кароу ля патрэб хрэнту; зняа кантрыбуцыю і надзвычайны налог. Усе яны тачылі на яго зубы, меркаваліся звясці с свету і нават былі падкупілі аднаго валацугу на убіўства, якоа; прауда, ні удалося... З-за Грышкі-балшавіка, як яго ўсе менавалі, гаспадары-багацей ні маглі г. адзець спакойна

Да беларускай моладзі!

Беларуская моладзі! Да вас звертаемся мы з гарачым прызывам далучыцца да працы будаўніцтва свае краіны, Савецкае Беларусі. Лёс Беларусі надта цяжкі—яна ні мая сваіх кіраўнікоў, яна зусім обмала мая свае інтэлігенцыі, вышаднае з гучы работных і селян.

Панскі прыгон і царскі ўсціск доўгія гады дунулі ўсякую выяву грамадзянства, расцілі полонофільскую шляхту і чорнасотніцкая чыноўніцтва у Беларусі, заганычы лепшых сыноў яе ў глухія куткі аграмаднае Расеі.

У найболей адказны момант, калі творчыя сілы народу павінны развярнуцца красоўным розцвітам, у момант, калі кіпіць паміжнародная рэвалюцыя, Беларускія работнікі і селяны астаўляны самі на сябе.

Ведайця маладыя таварышы!

Тыя дасяганя, якія ужываюцца ў гады рэвалюцыі, нідасупны і нідасягны ў іншыя часы. Трэба сьняшыць, каб скарыстаць рэвалюцыйны ўздзім ля працы. У вас многа веры ў лепшую жыццё, многа цягі да праўды і красы. І вы павінны вашаю вераю, вашаю чыстатаю асвятліць святошні ход рэвалюцыі.

Беларуская моладзі! Вас мы клічам да творчае працы. Будзьця варты велікаго часу!

Стары беларус—дзядзька Ляксандра.

АД РАДАКЦЫІ.

Радакцыя газеты «Савецкая Беларусь» звертаецца з клічам да беларускае моладзі закладаць усядах колкі моладзі ля зучэння асноу камунізму і падгатоўкі к працы ў Саветах Беларусі. Жаданна і патрэбна далука гэтых колак у нашай газэце. За гэтым радакцыя просіць прысылаць ёй паведамленні аб усіх гуртках моладзі, агляд іх працы, літаракі творы і інш.

Радакцыя.

на нікога з яго роду, нават на будыніну, нават у той бок, дзе яна стаяла.

Вось і ні дзіва, што ўся помета пакіравалася на Кораня...

— Адчы ы-ня-ай! Атворай! — прагучэла некулькі дзісяткаў галасоў, акаліўшых хату Кораня: — Падавай сюды бальшака! За крыкам пачаўся стук у дзверы, у вокны. Зазвінелі шыбы.

— Схаваўся, небось? Га?

— Бацьку давай залезь яго! — выгукнуў хтосьці.

— І матку! — напавіў другі. Хутка дзверы былі зломаны, а вокна выбіты і цэлым натаўпам звер'е, рынуўся ў хату, дзе стук і трэск змяніў цішу...

— Німа, гады, нікога! — пачуўся скоры нідавольны крык Сымона, потнага і пыльнага ўсяго, які выткнуўся з сьцені.

За ім з хаты пазалі выходзіць другіе, так сама напрацаваўшыся над нішчэньнем добра Кораня. Многіе выносілі с сабою падушкі, вопратку, муку, нават начынныя.

Стаю гоман...

— Да Лоба, браткі, яны там, — хтось парадзў, і разбойная шайка мсціцеляў рухнула з двара.

І толькі пачала выходзіць, як с плачам і прычытамі на стрэлу юй

паказалася старенькая бабуля з дзіцяткам на руках.

— Што-о-о вы нара-бі-лі-ы, грабаўнікі, за што-о вы нас са свету звяці хочаце-э... Ай-ай-ай! Божэчкаа! Ціж есцяка ў нас дуні, губіцкі вы... крымінальнікі... Усе жыцце эдзекуваліся з нас бедных і цяпер даканаць захаце-э-э... Юданы... Хлопцы, спынеця-а яе... усе-раўно з котаўшча Кораня! — настроіў Крук і азёрныя багацці кінуліся да бабулі... Некулькі кулакоў мелькнула ў паветры... Патам пачуўся плач, энк і піскі мал га...

Яны былі збіты пад ногі...

Таўпа равела, крычала, гукала...

А ў гэты час з усходу ў Ружы ў'ехджалі легіянеры... Пірад сабою яны вел звязаных бацькоў чырво-наарм'яцаў—Яса Лоба, Цішку Тру-са і Грышку Кораня. Чуліся частыя выстрэлы...

Пачынаўся змрок. І з яго цемі вірала страшнае чуждзішча панскай контар-рэвалюцыі і багацц іскаго прыгону...

Сымон Крук блу здаваўся: ён адрыгтаўся.

Чырвоні.

У Беларусі.

Пад панамі.

Паны — каты.

У Маладзёні і іншых гарадох забранай панамі Беларусі польская вачальства з усякаго падазраючага за бальшавіка, надта сіберна эдзекуаца і глуміцца, прыдумоўваючы рожныя страшныя мукі як: есцякая паміж дзвэрэй пальцаў, калоця шпількамі ды інш. Аб нагайках і казачы ні прыходзіцца. Каліж катуюмы цярая памяць, яго пакідаюць без усякае рады, каб пошла, калі ен акрыяя, ізноу катаваць.

Страхі панюу.

З Бабрускаго павеу паведамляюць, што памешчыні падта напало-ханы там. Яны баяцца ні толькі чаканых чырвонаармейцаў, а і селян. Вось цяперакі кожны з іх стараюцца прадаць зямлю селянам, але алошны ні купляюць яе ад іх. Ці-каўна, што есцяка і такія з памешчыкаў, каторыя думаюць застацца на мейсцох і пры прыходзі Савецкае уласці; такія стараюцца падлі-швацца да селян.

Як паны распраўляюцца з беларускімі селянамі.

У мястэчку Пагося на Ігумен-шчына палікі спалілі 175 двароў і растралялі 14 чалавек. Захопліваючы вёску, палікі сбраюць усіх дзяу-чат і маладых кабёт, лічаць іх і на кожную дзяучыну даюць пяць сал-дат, якія на вачах у бацькоў, дзя-дуль і бабуль, гвалтуюць іх. Каліж хто заплача даюць 25 шомпалаў, ні-каторых замучваюць да смерці.

Адступаючы пад націскам Чыр-вонае арміі, палікі самым владзей-скім спосабам паліць вёскі. Пад-дзя да хаты 2 лягянёра і адзін з іх падпальвае, а другі з вінтоўкаю стаіць ля дзвэрэй і ні выпускае сям'і.

Запомніця гэта, работчы і селяны.

Беларускія атрады.

«Дзёнік Мінскі» паведамляе: у Вілейскім павеце. калі Будэлава, Даўгінава і Крайску селяны згурта-валі беларускі атрад, які пад польскім камандуваннем адіравіўся на хронт супроціу бальшавікоў.

Беларускія белагвардзейцы.

У Мінску беларускія чорнасотнікі пачынаюць гуртаваць маладзёж у скавату (дабравольныя - разведчыкі з моладзі). У Гродні ўжо раней было ушчыта фармаваня белагвардзейскіх беларускіх скавутаў.

Гвалты над мірнымі жыхарамі.

У ваколіцах Бабруску за алошні час арыштоўвана многа людзей. Іх вывазяць та ў шпітэсцыя, та ў спекуляцы, каб потым растраляць і напалохаць болей мейсцовых жы-хароў.

Паўстанія.

З Мінску паведамляюць, што па-сцжырны рух між Мінскам і Вільняю. Мінскам і Баранавічамі, Баранавічамі і Беластокам сільней з-за паўстанія ў гэтых ваколіцах. Паўстанцы стара-юцца узрываць чугунковыя масты і самую чугунку. Узворван мост праз рачку Усечанку на чугунна з Ясе-ні—у Бабруск. У звязку з гэтым польскі камісарам забароняны люд-ныя зборыца ў г. Мінску. Параспа-джэно гэч. Шэнтцыцкаго Мінскаб'я-у-ля на ваеннуа наладжэно.

Плачця, нізалежнікі.

7 юня паўстанскім атрадам ву-чыццалі Сідоренка забіт вёдомы гур-таўшык і кіраўнік бегунцоў, палю-хаўшы жыхароў у прыхронтавуі палосе, у Барысаўскім павеце, гэроя нізалежнікаў Семенік. 9 юня у Зем-біня адбылося пахаваня гэтаго раз-бойніка з музыкаю 24 польскаго палку.

Камітэт рэгістрацыі бедных хрысціян у Мінску.

Польская уласць залажыла ў Мінску камітэт ля рэгістрацыі бедных хрысціян на конт аказаня помачы.

Аб «Усходніх зямлях».

У Варшава ў скорым часе будзя абвешчан дэкрэт, павэдлуг катораго «Усходнія зямлі» (Беларусь) будуч падлягаць радзе міністраў.

Генеральны сэкратар «Усходніх зямель» увайдзя у раду з голасам у справах крэсау.

«Нацыанальны клуб».

У Мінску заложан палітычна-нацыанальны клуб. Ужо адбыўся адзін выступ клубу, на яком пры-нята рэзалюцыя: «Усіма сіламі ве-сці барацьбу за адзіную Беларуска-Літоўскую дзяржаву; бо толькі з Літвой у Беларусі маюцца шмат блізкаго і крэўнаго, як у эканоміце, гэтак і ў гістарычным мінулым».

У клуб вайходзіць глаўнымі кі-раўнікамі: Аляксей, А. Уласаў, Вер-нікоўскі, Левіцкі і мя. інш.

Супроціу спекуляцыі.

У акупацыі месна развітая спе-куляцыя. Польская уласць, нігледзя-чы на сваю добрасць да усякіх абармотаў і разбойнікаў, вымушана бароцца з спекулянтамі, караючы іх арыштамі, штрахамі і высылкаю.

Беларуская гімназ'я.

У Вільні адчынята беларуская гімназ'я з інтэрнатам. Дырэктарам назначан М. Кахановіч.

Павялічэня акцызу.

Польская уласць ніупынна павя-лічвая акцыз на тутунь, серічкі і ўсюкую драбязу.

Анэксыя.

«Кур'ер Польскі» паведамляе, што ў Варшава польскім правіцельствам разрабляюцца закон аб прылучэню да Польшы сямі павеата Вальнскіх губерні.

Керэнскі і Беларусь.

Данісшчык польскае газэты «Газэта Варшаўска» меў гутар-ку с Керэнскім аб будучыня Польшы. Паміж іншым Керэнск запытаў данісчыка: «А каб гэта арабіць у Беларусі пле-бісцыт? (паданя галасоў аб тым ці іншым раш'ні)» і пры гэтым сам жэ адказаў: «Ні раджу. Ні надзейная штука. Бо так і ў Беларусі, так і ў Усходняй Галіцыі».

У Савецкуй часцы.

Разам з Чырвонай арміяю.

У часы наступу Чырвонае арміі на вёску Скуплін-Паліны Барысаўскага павету, селяны вёскі сустрэлі чырвонаармейцаў с оклікам «ура» і разам з імі кінулі сягонца за палякамі.

Педагогічны інстытут.

У Сеннінскім павеце Магілёўшчыны, у імені Быліцы адчыняўся педагогічны Інстытут. Аtdзелах народнае асветы пачат падлік неграматных, і наладжана дастаўка газет і літэратуры у хаты-чытальні.

ТАМ, КУДЫ ПАНЫ ПРЫШЛІ.

Ні ведаюць, за вошта ваююць.

Перабегчык ад палякоў, рабочы металіст воль што раскажаў аб тым, што робіцца у тылу паноў:

Польскія салдаты адказваюць іспі у наступ. З арміі многа уцякаюць. З нікатарых часцей паўцякала па 20 чал. на сотку.

Салдатам нічога ні кажуць аб жыцці у Польшы. Гэта

знаюць толькі дабравольцы, якія болей належаць да багатых шляхцічаў.

Закапваюць жывых.

Удэкішы з польскаго плену службіст вайсковаго камісарыату у Ноугарадзі Зімняў раскажаў, што палякі закапалі жывым партыйнаго прадстаўніка камуністкай арганізацыі гор. Ольгополю бальшавіка Грыхова.

За граніцаю.

У Англіі.

„Расейнелыга пакарыць“

Англіскі генерал Сметс у гутарцы з супрацоўнікам газеты аб вайне Расей з Польшаю сказаў: «Расей пакарыць нельга. Раней ці пазней Шлсупскі атрымае гэты самы вурок, як яго паперэднікі—Калчак і Дэнкін».

Англіцкая дабрата.

Англіцкая правіцальства у леташнім годзе патраціла трыццаць мільянаў пяцьсот тысяч хунтаў старлінгаў (на нашы грошы даваеннае цаны гэта будзе сто трыццаць пяць мільянаў рублёў) на помач рожным гасударствам. З гэтаго ліку трыццаць мільянаў хунтаў было ніба пазычана. Між іншым Польшы дасталася з гэтаго каля мільяну хунтаў, а Эстоні—паўтарыста тысяч.

У Гэрманіі.

Вагромаісты грабеж.

Немецкая газета „Берлінер Тагеблатт“ прыводзіць цікавыя ліралікі дарагіх рэчэй і тавараў, якія выбралі хаўруснікі з Гэрманіі на аснове Версальскаго замірэння. (Падлік зробляў на золата). Гэтак: вугалю

Селяны-дабравольцы.

Каля мес. Замосця Дзісенскаго павету селяны дабравольна пашлі у рады Чырвонае арміі, каб бараніць родны край ад захопа паноў.

Клюб.

У Полацку адчыняўся клуб ля вучняў, пры яком маяцца жыдоўская драматычная колка. Падлік ніграмадных скончан усюды.

З'езд жыдоўскіх вучыцеляў.

23 ліпеня у Вітэбску адчыніўся вобласны з'езд жыдоўскіх вучыцеляў і культурных дзеячаў Смаленскай, Вітэбскай і Магілёўскай губерняў.

У САВЕЦКУЙ РАСЕІ.

Так і трэба.

Польскія палонныя у Смаленску мосна прасілі наведваўшаго іх супрацоўніка «Росты», каб з іх выбралі гарбароу, шауцоу і друкароу і адправілі на работу па свайму рамяслу, заявіўшы, што яны шчыра жадаюць памагчы Савецкуй Расей.

Тавары ля Расей.

С кожным часам усе болей і болей наладжываўца таргоўля Расей з заграйцаю. Праз Эстонію прывезена шмат сельска-гаспадарскіх прылад, аўстрыяцкіх кос, дацкаго сямля агародау, з Эстоніі ж паперы ля газет, картопля ды іншая.

У Ямбург надоячы прыбылі з заграіцы сярпы і граблі. Сярпы адпраўлены у Маскву, а граблі рожным губэрскім земскім аtdзелах.

Торг з Турцыяю.

З Канстынопаля (сталіца Турцыі) прыбыў у Адэсу першы параход з мануфактурамі, сернічкамі і рожнымі заграйшнімі таварамі—усяго каля сямі тысяч пудоу. Капітан параходу павядоміў, што у гарадох Салонікі і Канстынопаля маяцца многа заграйшніх тавараў, назначаных ля Савецкае Расей.

Белы крыж.

Надзвычайная Камісія ля барацьбы з контравалюцыяю адкрыла

так прызваны «Белы Крыж», у яком гуртаваліся адуныя контравалюцныя, дапамагаўшы грашмі сваім арыштаваным Савецкаю уласцю сябрам. Аtdзелы Белого Крыжа былі у Пецярбургу, Кіеві, Маскве і інш. гарадох. Кіраўніком яго лічыцца некід Юры Ладзжэнскі, які замечан быў і у так званым «Нацыянальным Цэнтру», адкрытым у леташнім годзе, па дзелу якога расстраляны Цэнкін, Астрау і др. Па дзелу Белого Крыжа арыштаваны сестры міласэрдыя Радзенава, Гагарына, Радзьянка і інш.

Да сваіх.

У Маскву прыехаў прадстаўнік Карэйскаго рэвалюцыйнаго правіцальства.

Свірань у цэркві.

У сяле Нікольскім Барысаглебскаго павету Тамбоўскай губерні была абтрушана цэрква, у якой знашлі цэлы склад ежы і мануфактуры.

На паноу!

— Стаячыя у Волагдзі чырвонаармейцы адправілі на Заходні фронт дзьве роты дабравольцаў, вылучаных з гарнізону.

— Працоўная казачства Чалыбінскай вобласці горада адгукнулася на зову памагчы Заходняму фронту. Па станіцам (нашы селы) збіраўца ежа і грошы, засяеца зямля чырвонаармейцаў. Шмат казакоу запісалася у дабравольцы.

— У Канску (Сыбір) запісь дабравольцаў на барацьбу с панаі ідзе паспешна. Запісалася сяброу рамясловых хаўрусаў каля сотні. Запісваюцца найболей рабочыя і селяны.

Беларускі клуб у Адэсі.

Пачаткавым гуртком беларусаў-камуністаў у г. Адэсі с пачатку сакавіка м-ца гэтаго году быў заложен беларускі работнічы клуб. Свята аткрыцця клубу праводзілі у дзень святкавання памяці слаўнаго украінскаго песньяра, Тараса Шэўчэнкі.

Пры клубу зложаны літэрацкая, тэатральная і музычная колкі. Літэрацкая колка было яшчэ пры панавані белгвардзейцаў у Адэсі і існавала потайкам. Сябры літэрацкаго колка завучваюць гісторыю Беларусі, беларускую літэратуру і устроіваюць рэфэраты ды лекцыі, чытаныя ля усіх беларусаў.

Тэатральная колка з 38 чал. завучывае справу сцэны, народны быт і свецкія спектаклі. Ім ужо былі пастаўлены на беларускай мовы такія піесы «На Рэвізію», «Чорт і Б.ба», «Модны Шляхцюк» ды інш. Апроч гэтаго тэатральная колка вылучыла і сябе камісію, якой даручана піракладаць найляпей-

шыя творы чужаземных пісьменнікаў на беларускую мову.

Музыкальная колка завучывае беларускую народную песню муз. ку і тэорыю музыкі; колка вылучыла з сябе хор у 45 чал., які на прыстаўленнях, бываючых пі менай разу у тыдзень, паяе беларускія песні.

Управа клубу у складзі: старшыня тав. Віктара, сакратар—т. Домінікана і сяброу—т.т. Садкоўскаго, Шніткі і Карповіча адчыніла курсы беларусазнаўства, на якіх маяцца вучыць: 1) Гісторыю рэвалюцыйнаго руху у Беларусі, 2) Гісторыю беларускае народнае творчасці і літэратуры (пісменства). 3) Гісторыю аканамічнаго развіту Беларусі. 4) Гісторыю залажэння камуністкай партыі. 5) Гісторыю рэвалюцыйнаго руху у Заходніх краях. 6) Гісторыю праўднісін паміж кпіталам і пралетаріятам у Беларусі. 7) Гісторыю беларускай мовы (дапасоўна параўняўчаго моваведання).

У Італіі.

Адозва Папежа.

Рымскі папёж звярнуўся да каталікоў усяго свету з адозваю, у якой прапануе прыняць усе рады да сканчання вайны і установы агульнаго міру.

У Бэльгіі.

Зразумелі.

Кабінет бэльгійскіх міністраў рашыў зняць блакаду (ні дапушчэння тавараў) з Расей і пачаць з ёю гандаль.

У Баугарыі.

Гатуюцца.

Сэрбія з Баугарыяю прапала хаўрус супроціў Грэцыі.

Рэдактар: Рэдакцыйная калегія.

Выдавец: Цэнтральны Камітэт Камуністычнай Партыі Літвы і Беларусі.